

Na náměstí v Almaty vjely obrněné transportéry, je slyšet střelba

- CZ24 News | 6. ledna 2022

KAZACHSTÁN: Na náměstí v kazachstánském městě Almaty vjely obrněné transportéry. Na místě jsou desítky vojáků. Podle ruské verze BBC bylo slyšet intenzivní střelbu. Policie „zlikvidovala“ desítky lidí, kteří v noci na čtvrtek zaútočili na administrativní budovy. Rusko vyslalo do země své výsadkáře jako součást mírových sil postsovětských republik, které mají přispět k uklidnění situace.

„Desítky útočníků byly zlikvidovány a jejich totožnost zjišťujeme,“ uvedla policejní mluvčí, podle které se výtržníci mimo jiné pokusili proniknout do policejních budov ve městě. Prohlásila také, že pokračuje „protiteroristická operace“ a lidé by neměli vycházet ven.

Mluvčí ovšem podle ruské agentury TASS v televizi neupřesnila, co má výrazem „zlikvidovat“ na mysli. Někteří zahraniční média to však interpretují jako potvrzení, že střety si vyžádaly desítky mrtvých.

Státní televize zatím hovoří jen o dvanácti obětech na straně policistů, kteří zemřeli při potyčkách s demonstranty. Další 353 příslušníků pořádkových sil v Almaty utrpělo zranění. Jednomu ze zabitých policistů údajně odřízli hlavu.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

„Svědčí to o teroristickém a extremistickém charakteru banditských uskupení,“ uvedla podle TASS televizní stanice Chabar-24 s odvoláním na komuniké policejního velitelství. Už ve středu ministerstvo vnitra oznámilo, že během nepokojů v několika regionech Kazachstánu zemřelo osm členů bezpečnostních složek a dalších 317 utrpělo zranění.

Ve čtvrtek pak ministerstvo zdravotnictví sdělilo, že při nepokojích v celé zemi bylo zraněno přes tisíc lidí, z nichž téměř čtyři stovky skončily v nemocnici.

Na náměstí vjely obrněné transportéry

Na hlavní náměstí Almaty ve čtvrtek brzy ráno vjelo několik obrněných vozů a na místě byly desítky vojáků. Když se přiblížili k davu, bylo slyšet střelbu, podle ruskojazyčné verze BBC byla intenzivní. Reuters píše, že situace se od té doby uklidnila.

Prezident Kasym-Žomart Tokajev z chaosu v zemi obvinil „provokatéry z domova i ze zahraničí“. Ve středu kromě jiného požádal o pomoc s potlačením nepokojů šéfy vlád a států Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti (ODKB).

Tato vojenská aliance několika postsovětských republik v čele s Ruskem jeho žádosti vyhověla a pozdě ve středu večer SEČ odsouhlasila, že do Kazachstánu pošle na omezenou dobu mírové jednotky. Rusko vyslalo výsadkáře.

Vojenská transportní letadla nyní přepravují ruské výsadkové oddíly do Kazachstánu a první jednotky už přistoupily k plnění stanovených úkolů, uvedla agentura TASS s odvoláním na sekretariát ODKB.

Hlavním úkolem je podle sekretariátu chránit důležitá státní a vojenská zařízení a pomáhat kazachstánským silám při nastolení pořádku. Tokajev se mezitím postavil do čela bezpečnostní rady, kterou dosud vedl jeho dlouholetý předchůdce v čele státu Nursultan Nazarbajev.

Fakticky tak podle ruských médií skoncoval s „dvojvládím“, po Nazarbajevově odchodu z veřejného života také volali demonstranti.

Největší krize od vzniku nezávislého státu

Kazachstán, největší a nejbohatší ze středoasijských zemí, zažívá nejhorší protesty za posledních nejméně deset let a největší krizi za dobu své nezávislosti.

Nepokoje propukly v neděli ve městě Žanaozen den po zrušení cenového stropu na zkapalněný ropný plyn (LPG), jehož ceny se pak zdvojnásobily. Následně se demonstrace rozšířily do dalších měst. V Almaty agresivní dav vpadl do budovy radnice.

Vzplála tam i budova městské prokuratury a místní pobočka vládnoucí strany Nur-Otan (Světlo vlasti). Podnikatelská sdružení hlásila případy útoků na banky, obchody a restaurace. Policie v Almaty zatkla více než 200 lidí a několik desítek policistů utrpělo zranění.

Prezident pak vyhlásil výjimečný stav v celé zemi. Úřady vypnuly internet a telefonické spojení. Telefonní síť i internet nebyly ve středu v Almaty dostupné po většinu dne, k večeru zase fungovat začaly, což se ovšem v noci změnilo.

Demonstranti podle ministerstva vnitra zaútočili na vládní budovy i ve dvou dalších městech na jihu Kazachstánu. Policie použila vodní dělo proti davu před radnicí v Aktobe na západě země.

Nepokoje pak vedly k odvolání vlády a Tokajev novému přechodnému kabinetu nařídil, aby usměrnil ceny paliv stejně jako ostatního „společensky významného“ zboží.

Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti (ODKB)

Historie regionální organizace pro oblast obrany a bezpečnosti sahá do května 1992. Smlouvu tehdy v Taškentu podepsali prezidenti Arménie, Kazachstánu, Kyrgyzstánu, Ruska, Tádžikistánu a Uzbekistánu. Později přistoupily Ázerbájdžán, Bělorusko a Gruzie.

Smlouva vstoupila v platnost v roce 1994 a původně byla uzavřena na pět let s možností jejího prodloužení, což v roce 1999 učinily **Arménie, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzstán, Rusko a Tádžikistán**. Těchto šest zemí je nyní členem Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti (ODKB), která jako **mezinárodní subjekt vznikla v roce 2002**.

ODKB má nyní pozorovatelský status při Valném shromáždění OSN. Pozorovatelem organizace je Srbsko. Taškentská smlouva vznikla jako **pokus o obdobu NATO v postsovětském prostoru**. Ve svém hlavním ustavujícím článku tak má ustanovení, že **každý útok na členskou zemi ze strany kteréhokoli státu nebo skupiny států bude považován za agresi proti všem smluvním státům této smlouvy**. Členský stát proto může v případě ohrožení počítat s vojenskou pomocí od spojenců.

Od roku 2009 má také vlastní Síly rychlé reakce, jejichž úkolem je bojovat proti útokům extremistů, teroristů a pašeráků drog. Vojensky se ODKB zatím neangažovala a v minulosti ji provázely spory. V roce 2009 běloruský prezident Alexandr Lukašenko bojkotoval summit ODKB kvůli „mléčné válce“ s Ruskem, které zakázalo dovoz přibližně 500 druhů mléčných výrobků z Běloruska. Stalo se tak den poté, co Lukašenko ostře kritizoval Moskvu, že zdržuje vyplacení úvěru ve výši půl miliardy dolarů a využívá toho k nátlaku na Minsk, aby uznal odštěpenecké gruzínské regiony Abcházii a Jižní Osetii. **„Proč by moji muži měli bojovat v Kazachstánu?“ řekl tehdy Lukašenko s ohledem na podstatu ODKB.**

Lukašenko také kritizoval ODKB kvůli tomu, že nezabránila násilnému sesazení kyrgyzského prezidenta Kurmanbeka Bakijeva v roce 2010. V červnu téhož roku zasáhly Kyrgyzstán etnicky motivované potyčky mezi Kyrgyzy a Uzbeky ve městech Oš a Džalalabád na jihozápadě země a na žádost Kyrgyzstánu o zásah ODKB reagoval tehdejší ruský prezident tím, že prohlásil, že nedošlo k vnějšímu útoku.

Zatím nejvýrazněji se členské státy angažovaly v koordinované evakuaci občanů členských zemí a jejich pomocníků po ovládnutí Afghánistánu radikálním islamistickým hnutím Tálibán loni v srpnu.